

РЕШЕНИЕ

№ 17272

гр. София, 07.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 03.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Десислава Лазарова, като разгледа дело номер **12448** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба на Х. О. А., гражданин на С., непридружен непълнолетен, чрез адвокат Т. Л. срещу Решение № 12458/29.11.2024 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците при МС, с което на молбата чужденеца за предоставяне на международна закрила е отхвърлена.

В жалбата се сочи, че оспореният акт е издаден в противоречие с материалния закон и на административно-производствените правила.

Твърди се, че административният орган не е изяснил в цялост фактическата обстановка и не е обсъдил релевираните от апликанта доводи.

Инвокирани са доводи, че председателя на ДАБ необосновано се е позовал на изготвените от дирекция „Международна дейност“ на ДАБ справки и превратно е тълкувал мотивите на СЕС, изложени в решения № С-465/07 и С-285/12. Направено е и позоваване на Общ коментар № 14 (2013) на Комитета по правата на детето върху Конвенцията на ООН за правата на детето, относно висшия интерес на детето.

Неоснователно е прието, че Т. се явява трета сигурна страна по отношение на търсеция закрила в конкретния случай.

Според изложеното в жалбата, в оспореното решение не е взето предвид, че на територията на С. продължават въоръжените сблъсъци между армията на официалните сирийски власти, свободната сирийска армия, ДАЕШ, кюрдските сили и други по-малко известни групировки. Не са взети предвид и други фактори, имащи отношение към нивото на конфликта, а именно Русия, САЩ, И. и Т..

Изложени са оплаквания, че в оспорения акт не е направена преценка на детайлите, съдържащи се в молбата за предоставяне на международна закрила, в контекста на конкретно установената ситуация. В случая това се отнася за фактори като характера на лицето, неговия произход, влияние върху него възраст и т.н., имащи безспорно отношение към възникването на основателен страх от преследване. Не е взето предвид и изложеното опасение на лицето, че би могъл да бъде принуден от някоя от воюващите страни да се бие на нейна страна.

Необосновано административният орган е кредитирал елементи от бежанската история на полубратата Х. О. А., на твърденията на последния не са били взети предвид.

Релевирани са подробни доводи, защо Т. не следва да бъде считана за трета сигурна страна по отношение на жалбоподателя. На практика същият няма връзка с тази държава и не може да се счете, че той би могъл да бъде приет на нейна територия. Общозвестно е, че сирийските бежанци в Т., получават статут на „временна закрила“, което не може да бъде приравнено на статута на бежанец, за какъвто те изобщо не могат за кандидатства, за разлика от гражданите на други държави. Това показва дискриминационния подход на турските власти спрямо бягащите от войната в С. нейни граждани.

Общозвестни са и факти, свързани с принуждаване на сирийци да работят на „черно“ в Т., поради това, че работодателите не желаят да плащат осигуровки. Съществуват и законови ограничения за правото на свободно придвижване на лицата получили в Т. „временна закрила“. Налице са и многобройни данни за нарушаване на принципа „забрана за връщане“ от страна на турските власти. Има и индикации за етническо прочистване на региони в С., окупирани от турската армия, където кюрдското население е принуждавано да напусне, за да бъдат там насилствено върнати и заселени лица от арабски произход, потърсили убежище в Т..

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, оспорващият не се яви лично. Назначеният му по реда на ЗПП адвокат Л. поддържа жалбата. Същата заяви, че от февруари няма връзка с Х. О. А., който самоволно е напуснал сигурната зона на РПЦ на ДАБ. Тя не знае дали той е в България или не.

Ответникът по жалбата не се явява. Пълномощникът му юрисконсулт Х. оспорва жалбата. Представени са допълнително три броя справки относно ситуацията в страната на произход на търсещия закрила и относно ситуацията в Република Т., както и решение № 247 от 2024 г. на Министерски съвет, за приемане на Списък на сигурни страни на произход и на списък на трети сигурни страни по отношение на търсещите закрила, с което Т. е включена в списъка на третите сигурни страни.

Предвид на обстоятелството, че оспорващият е непълнолетен, на основание чл. 15 от Закона за закрила на детето (ЗЗД), беше изискано изготвяне на социален доклад от дирекция „Социално подпомагане“. Последната уведоми съда, че доклад е невъзможно да бъде изготвен, поради напускането на детето на РПЦ на ДАБ.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в

жалбата доводи и становището на ответника и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че с молба вх. № 15853/25.07.2024 г. до Държавната агенция за бежанците Х. О. А., е поискал предоставяне на международна закрила. Не е представил документи за самоличност, но е посочил като дата на раждане 14.02.2011 г. в [населено място], С., т.е. към момента на регистрацията му като е търсец закрила е бил непридружен малолетен.

Производството е образувано с регистрирането му с регистрационен лист рег. № 15853/25.07.2024 г. и е проведено в Регистрационно-приемателен център – [населено място] по общия ред – чл. 72, ал. 1, т. 2, във връзка с чл. 70, ал. 2 от ЗУБ.

С писмо рег. № 15853/26.07.2024 г., ДАБ е сезирала дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, за това, че Х. О. А., непридружен непълнолетен е подал молба за предоставяне на международна закрила. Дирекцията е уведомена, че съгласно чл. 15, ал. 1 от ЗЗД, във всяко административно или съдебно производство, по което се засягат права или интереси на дете, то задължително се изслушва, ако е навършило 10-годишна възраст, освен ако това би навредило на неговите интереси. На изслушването и консултирането на детето задължително присъства социален работник от дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, а при необходимост - и друг подходящ специалист.

На основание чл. 15, ал. 6 от ЗЗД, при всяко дело съдът или административният орган уведомява дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, като за уведомлението от съда се прилагат разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс, а за уведомлението от административния орган се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс. Дирекция "Социално подпомагане" изпраща представител, който изразява становище, а при невъзможност предоставя доклад.

По време на проведеното на 22.08.2024 г. интервю Х. О. А. посочва, че е напуснал С. около осем месеца преди датата на интервюто, нелегално с помощта на трафикант, заедно с майка си и двама от братята си. Баща му, който има друга жена и деца от нея също е в Т., но А. не знае кога той е пристигнал там. Не е говорил с баща си и няма контакт с него.

Първоначално е живял с майка си в къща в гора извън населено място около четири месеца.

Впоследствие са се преместили за около четири месеца в И., където са живели по наем. Майка му плащала всеки месец. Баща му живеел също в И., но с другото си семейство, но А. не знае къде точно. Нито той, нито майка му и братята му са се регистрирали пред турските власти.

Преди около месец продължил към България нелегално. Тук се срещнал със своя полубрат А.. Свързал се с чичо си – баща на брат му, който също е в България и е в производство по предоставяне на международна закрила. Той ги довел до РПЦ на ДАБ.

Майка му решила да го изпрати в България, защото в Т. останали без пари и средства за препитание. Свързала се с чичо му и го помолила да помогне и той организирал прехвърлянето на него и на брат му в България.

В С. е живял в [населено място]. Баща му имал две жени – едната, от които майката на А.. Редувал се, като живеел и с едната и с другата.

От другата жена имал две деца, а от майка му, освен него и още двама братя-близнаци на две години и сестра на единадесет години.

В един момент майка му и баща му се скарали и от около две години не си говорят. Баща му не е говорил нито с него, нито с другите му братя или сестра.

В С. не е посещавал училище, а работил при баща си, който е шивач, за да му помага. Започнал е работа, когато е бил на пет години. Работил от 8 часа сутринта до 9 часа вечерта.

Посочва, че знае малко английски и в момента вечер, чрез телефона изучава български.

Не е бил арестуван, преследван или подлаган на мъчение или унижително отношение заради своята раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група. Не е членувал в политически партии.

Дядо му по бащина линия живее в С., но той не поддържа връзка с него. Другият му дядо живее в Германия, но също няма връзка с него. Баба му живее в Т., но не знае къде.

След като родителите му се скарали, финансовото положение на семейството станало много тежко. А. се опитал отново да работи в ателието, където преди това помагал на баща си, но го изгонили.

Майка му намерила трафикант. Имала злато, с което платила да бъдат изведени в Т..

В близост до града, където живеели имало сражения. А. не знае между кого, но една партия П., създавала проблеми за цивилните хора. Самият той не е бил свидетел на сражения. Изразява опасения, че кюрдите могат да го принудят да се бие за тях. Един негов познат вече бил отведен. Изразява становище, че не може да се върне в С., защото няма къде да живее и няма да може да си намери работа.

В Т. също не може да се върне, защото няма никакви средства за съществуване. Знае, че турските власти в момента не дават вече „временна закрила“ на сирийци. Не посочва да поддържа връзка с майка си. Докато били заедно в Т., майка му се страхувала да подаде молба за закрила, за да не я депортират обратно в С..

По време на интервюто не е присъствал социален работник от дирекция „Социално подпомагане“. По преписката е наличен доклад от 01.10.2024 г., видно от който дирекцията счита, че основните права на непридружения непълнолетен чужденец не са били нарушени и към момента не съществуват преки и непосредствени рискове за физическото, психическото, нравственото, интелектуалното и социалното развитие на детето.

Видно от писмо № М – 14418 от 10.09.2024 г. на Директора на Специализирана Дирекция „М“ – ДАНС, Агенцията не възразява да бъде предоставена закрила Х. О. А., в случай, че същият отговаря на условията по ЗУБ.

Със становище рег. № 15853/22.11.2024 г. на младши експерт при РПЦ – О. купел, изготвено до председателя на ДАБ, е предложено на Х. О. А. да се откаже предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут.

Преценявайки събраните в хода на административното производство доказателства, Председателят на Държавната Агенция по бежанците при Министерския Съвет е намерил, че не са налице материално-правните предпоставки, предвидени в ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец или хуманитарен статут, поради което е издал оспореното решение.

Като доказателства по делото са приети справки № МД-02-132/02.04.2026 г., № МД-02-103/13.03.2026 г., относно настоящата обществена и политическа ситуация в С. и МД-02-609/20.11.2026 г., относно ситуацията в Република Т., изготвени от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ.

На съда е служебно известно, че в ДАБ не е разработен метод, съгласно чл. 38, пар. 2 от Директива 2013/32/ЕС даващи възможност на административния орган, преди вземането на решението по молбата за предоставяне на международна закрила да се убеди, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна, в случая Република Т..

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

Оспореното решение е връчено на Х. О. А. на 03.12.2024 г. Жалбата е подадена чрез административния орган на 09.12.2024 г. (вх. № 15853), т.е. в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК.

Съдът е сезиран от надлежна страна – участник в производството по издаване на индивидуалния административен акт, с който се засягат негови законни права и интереси и следователно е подлежащ на оспорване. Във връзка с изложеното, съдът счита, че жалбата е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

В оспореното решение са обсъдени подробно изтъкнатите от Х. О. А. доводи, касаещи търсеното от него право на закрила.

Съдът, споделя направения от административния орган извод, че не е установено, че оспорващият има основателни опасения от преследване, основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група. При проведеното интервю, не са релевирани доводи и не ангажирани доказателства в тази насока. Жалбоподателят сочи, че не е имал лични проблеми с официалните власти или с представители на някоя от въоръжените групировки, действащи на територията на страната.

Административният орган е приел, че Х. О. А. не е доказал наличието на предвидените в чл. 8 от ЗУБ, предпоставки, поради което правилно е отхвърлил молбата му за предоставяне на статут на бежанец.

Макар, че така направеният извод е правилен в хода на административното производство е допуснато съществено нарушение на административно-производствените правила.

Както беше констатирано по-горе, веднага след регистрацията на Х. О. А. е изпратено писмо до дирекция „Социално подпомагане“, с което тя е уведомена, че по време на изслушването, т.е. на провеждането на интервюто на малолетния непридружен, е необходимо присъствие на социален работник от дирекцията. Такъв не е бил изпратен и интервюто е проведено без присъствие на неин представител.

Нормата на чл. 15, ал. 4, изр. 2 от ЗЗД е императивна, защото присъствието на социален работник по време на изслушването на детето е задължително.

Неспазването на тази задължителна норма е съществено нарушение на административно-производствените правила – отменително основание по чл. 146, т. 3 от АПК.

Председателя на ДАБ е направил извод, че по отношение на търсещия закрила не са налице предпоставките на чл. 9, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут, т.е. същият не е изложен на реална опасност от тежки посегателства като смъртно наказание или екзекуция, или изтезание, нечовешко или унизително отнасяне, или наказание, както на тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен конфликт.

От друга страна, в оспореното решение административният орган е приел, че в случая следва да се вземе предвид обстоятелството, че Х. О. А. е пребивавал известен период – осем месеца на територията на Република Т., където живеят и в момента майка му, баща му и част от братята и сестрите му.

Легална дефиниция на понятието за трета сигурна страна, различна от страна на произход на кандидата се съдържа в § 1, т. 9 от ДР на ЗУБ.

Според административния орган чужденецът е живял известен период от време на територията на Т., без да съществува риск за сигурността му. За него е била налице възможността по законов път да се регистрира пред турските власти и да легализира престоя си, но той не е направил това.

По нататък в решението се изложени подробни описания на турското законодателство, позволяващо сирийските граждани да се регистрират в Генерална Дирекция „Управление на миграцията“ – МВР и да получат временна закрила, съгласно регламента за временна закрила от 22.10.2014 г., като при нормални обстоятелства, тези лица не биха били върнати в С.. На

ползващите се със статут на временна закрила в Т. се осигурява право на престой и помощ, защита срещу принудително връщане и достъп до най-основни права и средства за задоволяване на потребности.

Направен е извода, че за оспорвания съществува обективната възможност да се установи на територията на Т. и да получи там временна закрила, съгласно турското законодателство, поради което не са налице предпоставките за предоставяне на международна закрила на територията на България.

Настоящият съдебен състав, разглеждайки сходен спор по административно дело № 7126/2024 г., е намерил, че е необходимо тълкуване от страна на Съда на Европейския Съюз на определени норми от Директива 2013/32/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила.

С определение от 09.10.2024 г., постановено по административно дело № 7126/2024 г. съдът е отправил преюдициално запитване по делото и е спрял производството и по настоящето дело до произнасяне на СЕС по дело № C-718/2024 г.

В определението си съдът е посочил, че анализът на българска съдебна практика по приложението и тълкуването на чл. 38, пар. 2 от Директива 2013/32/ЕС, налага извод за необходимост от тълкуване на нормата по реда на чл. 267 от Договора за функциониране на Европейския съюз. Този извод се допълва и от обстоятелството, че визираната разпоредба не е транспонирана в цялост в националното българско законодателство. Непълното транспониране на части от нея в чл. 13, ал. 1, т. 14 и ал. 4 от ЗУБ и прилагането им от административните органи, разглеждащи по същество молбите за предоставяне на международна закрила, в контекста на чл. 75, ал. 2 от ЗУБ, създават предпоставки за противоречиво тълкуване и прилагане на чл. 38, пар. 2, б. а) - б. в) от Директива 2013/32/ЕС. Липсата на разработени и утвърдени на национално ниво методи съгласно чл. 38, пар. 2, б. б) от Директива 2013/32/ЕС допълнително налага тълкуването на тази разпоредба.

Така мотивиран съдът е отправил следните въпроси към СЕС на основание чл. 267, ал. 2 от ДФЕС.

1. Възможно ли е чрез разширително тълкуване на съображение 46 и чл. 33, пар. 2, б. в), във връзка с чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС, да се приеме, че правилата, регламентирани, в тези норми, даващи възможност дадена молба за предоставяне на международна закрила да бъде счетена за недопустима и касаещи понятието за трета сигурна страна съгласно чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила, да бъдат прилагани в производство по реда на Глава III от същата Директива, в съответствие с основните принципи и гаранции, по глава II от същата Директива, т.е. при разглеждането на молба за предоставяне на международна закрила по същество?

2. Следва ли Съображение 46 и чл. 3, пар. 2, б. в), във връзка с чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС да се тълкуват в смисъл, че се допуска национална правна уредба, от вида на тази по чл. 75, ал. 2 от ЗУБ, както и административна и съдебна практика, съгласно които разгледана по същество молба за предоставяне на международна закрила може да бъде отхвърлена, без да бъде обявена за явно неоснователна или недопустима, само на основание на възможността, кандидатът да се ползва от закрилата на трета сигурна страна, без в националното право да са

разработени и прилагани предвидените в чл. 38, пар. 2, б. б) от Директива 2013/32/ЕС методи и при положение, че административният орган признава, че в страната на произход на кандидата, е налице въоръжен конфликт и по отношение на него са налице предпоставките чл. 15, б. в) от Директива 2011/95?

3. Следва ли чл. 38, пар. 2, б. б), във връзка със съображение 46 от Директива 2013/32, да се тълкува в смисъл, че административният орган, разглеждащ по същество молба за предоставяне на международна закрила, може да приложи понятието за сигурна трета страна, спрямо определена страна и определен кандидат, само въз основа на информация от общодостъпни източници и на прието решение на орган на изпълнителната власт (Министерски съвет), за това, че дадена страна е трета сигурна, без да има предвидени в националното право методи, по смисъла на тази разпоредба, чрез прилагането на които административният орган да се убеди, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна и определен кандидат?

4. Следва ли чл. 38, пар. 2, б. а) от Директива 2013/32/ЕС да се тълкува в смисъл, че държавите членки е необходимо да предвидят задължително в националното си право критерии, при наличието на които може да се приеме, че съществува връзка между кандидата и съответната трета страна, на основание на която е основателно кандидатът да отиде в тази страна?

5. Следва ли чл. 38, пар. 2, буква в) от Директива 2013/32/ЕС уреждаща възможността, кандидатът да оспори по съдебен ред, наличието на връзка между него и дадена трета страна, приета като сигурна, в съответствие с буква а), да се тълкува в смисъл, че при липса на национална правна разпоредба, която да предвижда съдебен контрол за законосъобразност на наличието на връзка между кандидата и въпросната трета страна, съдът, сезиран с обжалване на административното решение, с което е отказано предоставянето на международна закрила на кандидата на основание на това, че трета страна е приета за сигурна спрямо него, задължително е необходимо да се обяви за компетентен и да се произнесе по законосъобразността на приетото от административния орган, наличие на такава връзка?

На 05.02.2026 г. СЕС е постановил решение по делото, образувано по направеното преюдициално запитване.

Вземайки предвид събраните гласни и писмени доказателства и при съобразяване с наведените от страните доводи, както и даденото от СЕС тълкуване на посочените норми от Директива 2013/32/ЕС, настоящият съдебен състав намира от **правна страна** следното:

В оспореното решение административният орган, на основание чл. 75, ал. 2, пр. 6 от ЗУБ е приел, че Република Т. се явява по отношение на Х. О. А. трета сигурна страна и че същият, напускайки С. е прекарал около осем месеца в тази страна, поради което може да се приеме, че той има връзка с нея и че може да се обърне към компетентните турски власти с молба за предоставяне на временна закрила, която да му бъде предоставена, съгласно действащото турско законодателство. Т.е. Република Т. се явява спрямо търсещия закрила трета сигурна страна, от чиято закрила той би могъл да се ползва и чието гражданство би могъл да придобие.

В т. 43, абзац 2, от решението по дело № С-718/2024 г., СЕС посочва, че молба, разгледана по същество, може да бъде отхвърлена като недопустима с мотива, че трета страна се счита за сигурна трета страна за кандидата, дори когато компетентният орган е

констатирал, че този кандидат отговаря на условията за предоставяне на международна закрила, предвидени в Директива 2011/95. Обратно, такава молба може да бъде отхвърлена като неоснователна или дори като явно неоснователна само при условията, посочени в член 32 от Директива 2013/32, и във всички случаи **не може да бъде отхвърлена като неоснователна по силата на основанието за недопустимост, предвидено в член 33, параграф 2, буква в)** от последната директива. Съгласно, последната норма, посочена от СЕС, държавите-членки могат да приемат, **че една молба за международна закрила е недопустима единствено ако страна, която не е държава-членка, се счита като сигурна трета страна за кандидата съгласно член 38.**

В случая СЕС прави категоричния извод, че **не е възможно молба за международна закрила да бъде отхвърлена, като неоснователна, на посоченото основание.**

Независимо от обстоятелството, че в оспореното решение не посочена изрична норма от ЗУБ (с изключение на общата норма на чл. 75, ал. 1, т. 2 и т. 4), на основание, на която е отхвърлена молбата на Х. О. А., е повече от очевидно, че административния орган е приел, че кандидата идва от трета сигурна страна – Република Т., което е основание за приемане на молбата за явно неоснователна, по силата на чл. 13, ал. 1, т. 14 от ЗУБ.

Така направения от председателя на ДАБ извод е ***в пряко противоречие с даденото от СЕС тълкуване***, че не може молба за международна закрила да бъде отхвърлена само, защото органът счита, че трета държава нечленка се явява сигурна спрямо него.

На следващо място, отговаряйки на въпроси 3 и 4 от направеното преюдициално запитване, СЕС в т. 44-46 от решението си посочва, че третият и четвъртият въпрос се отнасят до тълкуването на член 38, параграф 2 от Директива 2013/32. Член 38 от тази директива е видно, че прилагането на понятието за сигурна трета страна за целите на член 33, параграф 2, буква в) от посочената директива зависи от спазването на условията, предвидени в посочения член 38, параграфи 1—4.

По-специално, на първо място, член 38, параграф 1 от Директива 2013/32 изисква компетентните органи на държавите членки да са се убедили, че съответната трета страна спазва изрично посочените в тази разпоредба принципи.

На второ място, член 38, параграф 2 от тази директива подчинява прилагането на понятието за сигурна трета страна на нормите на националното право. Тези норми трябва да включват по-конкретно, първо, нормите, които предвиждат съществуването на връзка между кандидата за международна закрила и съответната трета страна в такава степен, че да е основателно кандидатът да отиде в тази страна. Второ, те трябва да включват нормите, които се отнасят до прилаганите от компетентните органи методи, с които последните да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна или определен кандидат за международна закрила с уточнението, че тези методи трябва да предвиждат проверка във всеки отделен случай на сигурността в страната за такъв кандидат и/или определянето от държавата членка на страните, считани като сигурни в общ план. Трето, те трябва да включват нормите, които съответстват на международното право и които позволяват индивидуално разглеждане с цел определяне дали дадена трета страна е сигурна за определен кандидат за международна закрила и дават възможност на кандидата да обжалва както прилагането на понятието за сигурна трета страна с оглед на конкретното му положение, така и наличието на връзка между него и въпросната страна.

На трето място, параграфи 3 и 4 на член 38 от посочената директива задължават държавите членки, които изпълняват решение, основано само на понятието за сигурна

трета страна, да информират за това кандидата за международна закрила и да му предоставят документ, с който информират властите на съответната трета страна, на езика на тази страна, че молбата му не е била разгледана по същество. Държавите членки трябва да гарантират, че на този кандидат е предоставен достъп до процедура в съответствие с основните принципи и гаранции, изложени в глава II от тази директива, когато третата страна не му разреши да влезе на нейна територия.

В светлината на изложеното, СЕС прави категоричния извод, че условията, посочени в член 38 от Директива 2013/32, са кумулативни, така че основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква в) от тази директива не може да се приложи, когато не е изпълнено дори едно от тези условия (решение от 19 март 2020 г., Bevándorlási és M. N. (T.), C-564/18, EU:C:2020:218, т. 40 и цитираната съдебна практика).

В оспореното решение не е направен какъвто и да е анализ за наличието на критериите за трета сигурна страна, очертани в чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС. Позоваването единствено и само на Решение № 247 на МС, с което Република Т. е включена в списък на сигурните държави не е достатъчно, за да се приеме, че са изпълнени условията на посочената разпоредба. Никъде в решението не е коментиран въпроса, дали в Република Т. се спазва се принципът на забрана за връщане в съответствие с Женевската конвенция, спазва ли се забраната за релатриране в нарушение на правото на защита от мъчения и жестоко, нехуманно или унижително отношение, както е предвидена от международното право; и съществува ли възможност да се поиска признаване на статута на бежанец и когато той бъде признат, да се ползва закрила в съответствие с Женевската конвенция и т.н.

Общозвестно е обстоятелството, че Т. е ратифицирала Женевската конвенция за бежанците и Протокола от 1967 г., но прилага географско ограничение спрямо търсещите убежище лица от неевропейски държави. По-конкретно, тя признава само бежанците от Европа, т.е. от страни, които са членки на Съвета на Европа. През април 2014 г. Т. приема нов Закон за чужденците и международната закрила. Законът предвижда четири вида статут на закрила в Т.: а) „статут на бежанец“ за лицата, признати за бежанци по силата на Женевската конвенция, т.е. граждани на една от 47-те държави — членки на Съвета на Европа; б) „условен статут на бежанец“ за признатите бежанци от неевропейски държави; в) „статут на субсидиарна закрила“, какъвто могат да получат европейски или неевропейски граждани, които не отговарят на условията на Женевската конвенция, за да бъдат признати за бежанци, но при връщане в страната си на произход са изложени на риск от смъртно наказание, мъчения или като цяло нехуманно или унижително отношение, или да станат обект на посегателства в резултат на въоръжени конфликти в страната си; и г) „статут на временна закрила“, който се предоставя в случай на масов приток на бежанци. В случая не се спори, че сирийските граждани, които търсят закрила от войната в страната си на произход, ще бъдат обхванати от режима на „временна закрила“.

Според т. 4.1. от Становище на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) относно „Ролята на Т. в бежанската криза“ (Официален вестник на Европейския Съюз 2018/С 227/03 от 28.06.2018), от 2011 г. насам Т. е страната, приютила най-голям брой бежанци от С. (над 3 милиона сирийски бежанци — 3 222 000). В т. 4.3. от документа се посочва, че сирийците, влезли масово в страната, първоначално са получили статут на „посетители“ (misvfir) и впоследствие статут на „временна закрила“, без обаче да имат

правото да подадат молба за статут на бежанец. Целта е да се гарантира, че те ще останат в Т. само докато трае военният конфликт в С. и ще се върнат там, когато ситуацията се подобри.

От анализа на цитираната в справките информация и от тази в становището на ЕИСК, следва единствено възможния извод, а именно, че сирийските граждани, пристигнали в Т., не биха могли да получат статут на бежанец, защото не идват от държава-член на Съвета на Европа, както и не биха могли да получат субсидиарна закрила, защото по силата на провежданата в страната държавна политика и приетото законодателство, те получават само т.нар. „временна закрила”.

Т.е. в случая, за Х. О. А. няма възможност поиска статут на бежанец, по смисъла на Женевската конвенция и при предоставянето му да се ползва от международна закрила като бежанец. Безспорно обемът на предоставяната „временна закрила”, така както е определен в турското законодателство, не съвпада с обема на статута на бежанец и на хуманитарния статут, определени в Женевската конвенция и в Директива 2011/95/ЕС.

На следващо място административният орган е приел, че между Х. О. А. и Република Т., като трета сигурна страна съществува връзка, на основание на която е основателно кандидатът да отиде в тази страна. Фактическа обосновка за този извод е констатираното обстоятелство, че той е „пребивавал” в тази страна около осем месеца и че майка му, баща му и част от братята и сестрите му живеят там.

Видно от поставените преюдициални въпроси към СЕС, настоящият съдебен състав е поискал да се установи дали член 38, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 трябва да се тълкува в смисъл, че държавите членки трябва да предвидят в националното си право критерии, при наличието на които може да се приеме, че е налице връзка между кандидата за международна закрила и съответната трета страна.

В т. 51-53 от решението по дело № С-718/2024 г., СЕС посочва, че чл. 38, пар. 2 от Директива 2013/32/ЕС предвижда, че прилагането на понятието за сигурна трета страна се подчинява на нормите на националното право, които предвиждат съществуването на връзка между кандидата за международна закрила и съответната трета страна в такава степен, че да е основателно кандидатът да отиде в тази страна. Така от посочената разпоредба, при прочита ѝ в светлината на съображение 44 от Директива 2013/32, следва, че в правомощията на държавите членки е да определят в националното си право връзката, която се изисква между кандидат за международна закрила и сигурна трета страна. За тази цел и при липсата на каквато и да била дефиниция на понятието „връзка” в тази директива държавите членки трябва да определят релевантните критерии за определянето на такава връзка. В това отношение от въпросното съображение 44 следва също, че тази връзка трябва да е достатъчна, за да бъде основателно този кандидат да отиде в посочената страна (вж. в този смисъл решение от 19 март 2020 г., *Bevbndorl6si йs M. H. (Т.)*, С-564/18, EU:C:2020:218, т. 46). В т. 47 от това свое предходно решение съдът постановява, че обстоятелството, че кандидат за международна закрила е преминал транзитно през територията на трета страна, само по себе си не може да представлява основателна причина да се счита, че този кандидат може разумно да се върне в тази страна.

СЕС е указал на запитващата юрисдикция (т.е. на настоящия съдебен състав) да провери дали българското право определя „връзката” по смисъла на член 38, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32, съгласно посочения в § 1, точка 9 от Допълнителните

разпоредби на ЗУБ, критерий „пребиваване“ на кандидата за международна закрила в съответната трета страна.

Ако това е така, следва да се определи дали с оглед на всички обстоятелства, характеризиращи евентуално предишно пребиваване на съответния кандидат в разглежданата трета страна, като продължителността и причините за това пребиваване, както и присъствието в тази трета страна на близки членове на семейството на кандидата, такова пребиваване е достатъчно, за да се приеме, че между посочения кандидат и посочената трета страна съществува такава връзка, че същият кандидат да може основателно да се завърне в тази страна.

Както беше посочено, на съда е служебно известно, в ДАБ не е разработен метод, съгласно чл. 38, пар. 2 от Директива 2013/32/ЕС, даващ възможност на административния орган, преди вземането на решението по молбата за предоставяне на международна закрила да се убеди, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна, в случая Република Т. и спрямо определения кандидат, в случая Х. О. А..

Следвайки указанията на СЕС, настоящият съдебен състав, съобразявайки всички, събрани в хода на административното и съдебното производство доказателства и при отчитане на отговора на ДАБ, намира, че в България липсват разработени методи, чрез прилагането, на които компетентните органи да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна и определен кандидат.

Както е указал СЕС в т. 56 от решението, член 38, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 трябва да се тълкува в смисъл, че държавите членки трябва да предвидят в националното си право критерии, при наличието на които може да се приеме, че съществува връзка между кандидата за международна закрила и съответната трета страна, с уточнението, че тази връзка **трябва да е достатъчна**, за да бъде основателно кандидатът да отиде в тази страна.

В разглеждания казус е установено само от интервюто с търсеция закрила, че майка му живее все още в Т., но той не знае къде. С баща си поддържа връзка от около две години, както и с баба си, а вуйчо му е бил принудително преместен на границата със С.. Тези обстоятелства са пренебрегнати абсолютно необосновано от председателя на ДАБ при постановяването на решението. Дори да се приеме, че част от семейството на А. живее все още в Т. (което абсолютно несигурно, предвид двете години, изтекли от идването му България), е абсурдно да се приеме, че непридруженият непълнолетен би могъл да се върне в тази страна и да се събере със семейството си, при положение, че нито майка му, нито братята и сестра му са били регистрирани като търсещи закрила и на практика няма как да се установи местонахождението им.

При отговора на последния от поставените от настоящия съдебен състав въпроси, СЕС категорично отбелязва, че този въпрос формално се отнася до тълкуването само на член 38, параграф 2, буква в) от Директива 2013/32. За да се даде полезен отговор в случая, според СЕС, трябва да се вземат предвид и разпоредбите на член 46, параграфи 1 и 3 от тази директива, както и на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), които се отнасят до правото на ефективна съдебна защита. СЕС приема, че същината на отправения въпрос е дали цитираните норми, трябва да се тълкуват в смисъл, че националната юрисдикция, сезирана с жалба срещу решение, с което се отхвърля молба за международна закрила на предвиденото в член 33, параграф 2, буква в) от тази директива основание за недопустимост, отнасящо

се до сигурна трета страна, трябва да провери наличието на връзка по смисъла на член 38, параграф 2, буква а) от посочената директива между кандидата и съответната трета страна, дори ако националното право не ѝ предоставя такова правомощие.

Мотивирайки отговора си на този въпрос, СЕС посочва, че вече в свои предходни решения е постановил, че дори в случай на жалба срещу решение за отхвърляне на молба за международна закрила като недопустима, съдът, сезиран с такава жалба, е длъжен да извърши цялостно и ex nunc разглеждане по член 46, параграф 3 от Директива 2013/32 (решение от 19 март 2020 г., *Bevándorlási és M. N. (T.)*, C-564/18, EU:C:2020:218, т. 66). Всъщност думите „когато е приложимо“ от израза „включително, когато е приложимо, разглеждане на нуждите от международна закрила съгласно Директива [2011/95]“, подчертават факта, че цялостното и ex nunc разглеждане от компетентността на съда не следва непременно да се отнася до разглеждането по същество на нуждите от международна закрила и че следователно може да се отнася до допустимостта на молбата за международна закрила, когато това е възможно съгласно националното право в съответствие с член 33, параграф 2 от Директива 2013/32 (решения от 25 юли 2018 г., *A.*, C-585/16, EU:C:2018:584, т. 115, и от 19 март 2020 г., *Bevándorlási és M. N. (T.)*, C-564/18, EU:C:2020:218, т. 67).

В този контекст, що се отнася в частност до жалба срещу решение за отхвърляне на молба за международна закрила като недопустима по силата на основанието за недопустимост по член 33, параграф 2, буква в) от Директива 2013/32, а именно сигурна трета страна, сезираният с такава жалба съд е длъжен в рамките на цялостното и актуализирано разглеждане, което следва да извърши, да провери по-специално дали съответната трета страна може да се счита за сигурна трета страна за съответния кандидат за международна закрила (вж. в този смисъл решение от 19 март 2020 г., *Bevándorlási és M. N. (T.)*, C-564/18, EU:C:2020:218, т. 68). За целите на тази проверка посоченият съд трябва задълбочено да разгледа дали е изпълнено всяко от кумулативните условия, с които е обвързано прилагането на това основание за недопустимост — каквито са посочените в член 38 от Директива 2013/32 — като при необходимост прикани решаващия орган да представи всяка документация и всяко фактическо обстоятелство, които могат да са релевантни, и да се убеди, преди да се произнесе, че кандидатът е имал възможност да изложи лично становището си относно приложимостта на основанието за недопустимост към конкретните обстоятелства, в които се намира (вж. в този смисъл решения от 25 юли 2018 г., *A.*, C-585/16, EU:C:2018:584, т. 121 и 124, и от 19 март 2020 г., *Bevándorlási és M. N. (T.)*, C-564/18, EU:C:2020:218, т. 69). Наличието на връзка по смисъла на член 38, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 обаче е едно от тези кумулативни условия. Член 38, параграф 2, буква в) от тази директива изисква на всеки кандидат за международна закрила, чиято молба е отхвърлена с мотива, че за него има сигурна трета страна, да бъде разрешено да обжалва наличието на връзка между него и тази трета страна в съответствие с първата от тези разпоредби.

Така мотивиран СЕС посочва, че член 38, параграф 2, буква в) и член 46, параграфи 1 и 3 от Директива 2013/32, разглеждани в светлината на член 47 от Хартата, трябва да се тълкуват в смисъл, че националната юрисдикция, сезирана с жалба срещу решение, с което се отхвърля молба за международна закрила на предвиденото в член 33, параграф 2, буква в) от тази директива основание за недопустимост, а именно сигурна трета страна, трябва да провери наличието на връзка по смисъла на член 38, параграф 2,

буква а) от посочената директива между кандидата и съответната трета страна, дори ако нейното национално право не ѝ предоставя такова правомощие.

Следвайки изложените мотиви, СЕС дава указания на запитващата юрисдикция (настоящия съдебен състав) да провери по-специално наличието на връзка между жалбоподателя, в случая Х. О. А. и Република Т., извършвайки тази проверка дори в хипотезата, при която българското право не ѝ предоставя такова правомощие.

Настоящият съдебен състав не може да приеме, че посочения в § 1, точка 9 от Допълнителните разпоредби на ЗУБ, критерий „пребиваване“ на кандидата за международна закрила в съответната трета страна, е достатъчен, за да установи стабилна и непротиворечива връзка между кандидата и третата страна. В закона никъде не е разписано, на какви характеристики следва да отговаря „пребивавалият“ в третата страна кандидат, като например каква е била продължителността на пребиваването, какви са били причините за него, установили ли са се в тази трета страна на близки членове на семейството на кандидата, подавал ли е той молба за закрила пред компетентните власти на тази страна, работил ли е, учил ли е, владее ли официалния език на тази страна и т.н. Това са критерии, при преценката, на които административният орган би могъл да направи извод относно съществуването на достатъчна връзка, позволяваща на същия кандидат да се завърне в тази страна.

Събраните по делото доказателства не дават възможност да се приеме, че между кандидата за международна закрила и Република Т., съществува каквато и да е връзка, още по-малко такава, определена на база на критерия „пребиваване“. Х. О. А. е влязъл нелегално в Т., живял е около четири месеца в гора край в И. и около четири месеца в града, не се е регистрирал като търсец закрила и не е поискал предоставяне на временна закрила.

Административният орган се е позовал, на съществуване на връзка между него и третата страна на заявеното от кандидата обстоятелство, че баща му, майка му и част от братята и сестрите му пребивават в момента в Т.. При интервюто дори не е направен опит да бъде изяснено, къде живеят те, имат предоставено разрешение за пребиваване, при какви условия са настанени и т.н. Предвид на обстоятелството, че майката на оспорващия и неговите братя и сестри, пребивават нелегално в Т., а с баща си той не поддържа връзка, е абсолютно необосновано да се счита, че при евентуалното му връщане си в тази страна, Х. О. А. може изобщо да намери майка си, ако тя изобщо е все още в Т. или бъде приет в семейството на бащи, с който той няма контакт от дълго време.

В оспореното решение не са изложени никакви мотиви и изводи, направени на базата на обективни факти, от които да се направи заключение, че са налице достатъчно основания да се смята, че Х. О. А. ще бъде допуснат до територията на територията на Република Т.. По-скоро в случая би могло да се приеме, че след като той е пребивавал незаконно на територията на тази страна, не се е регистрирал като търсец закрила и не е поискал предоставяне на „временна закрила“, същият няма да бъде приет на територията на Т., ако бъде върнат там от българските власти.

Анализът на събраните по делото доказателства, обсъдени в контекстна на дадените от СЕС насоки по тълкуването на чл. 33, пар. 2, б. в) и чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС дават възможност на съда направи изводи в следните насоки.

На първо място административният орган не съобщи, че молба за предоставяне на международна закрила може да бъде отхвърлена като неоснователна или дори като

явно неоснователна само при условията, посочени в член 32 от Директива 2013/32, и във всички случаи **не може да бъде отхвърлена като неоснователна по силата на основанието за недопустимост, предвидено в член 33, параграф 2, буква в)** от последната директива. Съгласно, последната норма, посочена от СЕС, държавите-членки могат да приемат, че една молба за международна закрила е недопустима единствено ако страна, която не е държава-членка, се счита като сигурна трета страна за кандидата съгласно член 38. В случая, независимо от обстоятелството, че в оспореното решение не е посочена изрична норма от ЗУБ (с изключение на общата норма на чл. 75, ал. 1, т. 2 и т. 4), на основание, на която е отхвърлена молбата на Х. О. А., е повече от очевидно, че административния орган е приел, че кандидата идва от трета сигурна страна – Република Т., което е основание за приемане на молбата за явно неоснователна, по силата на чл. 13, ал. 1, т. 14 от ЗУБ.

На следващо място, административният орган не установил и обсъдил наличието на кумулативно предвидените в чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС условия, позволяващи да се приеме, че дадена трета страна, различна от страната на произход на търсещия закрила е сигурна спрямо него и на това основание, молбата му за предоставяне на международна закрила в държава членка да бъде обявена за недопустима.

В случая не е установено нито съществуването на възможност за кандидата да поиска признаване на статута на бежанец в Република Т. и когато той бъде признат, да се ползва закрила в съответствие с Женевската конвенция, нито съществуването на достатъчна връзка между кандидата и Република Т., на основание на която е основателно кандидатът да отиде в тази страна, нито съществуването на методи, чрез които компетентните органи, разглеждащи молбата за предоставяне на международна закрила да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо Република Т. и спрямо конкретно Х. О. А..

Липсата на минимум три от кумулативно предвидените в чл. 38 от Директива 2013/32/ЕС, условия правят мотивите на Председателя на ДАБ в тази част незаконосъобразни, поради противоречие с материалноправни разпоредби – отменително основание по чл. 146, т. 4 от АПК.

На последно място съдът намира, че председателят на ДАБ съвсем бланкетно е обсъдил въпроса за висшия интерес на детето.

Настоящият съдебен състав намира за необосновано изразеното в оспореното решение становище, че висшия интерес на детето, в случая е свързан най-вече с това, то да живее заедно със семейството си в страната на произход. Това становище не е съобразено нито с желанието на детето, нито със съмненията за засягане на неговата телесна неприкосновеност при връщането му в страната на произход.

В Конвенцията на Организацията на обединените нации (ООН) за защита правата на детето е използван терминът "висш интерес" на детето, който описва благосъстоянието на децата, което е определено от много широк кръг обстоятелства като: възраст, ниво на зрялост, роля на семейството, социални и културни норми и очаквания, а също така индивидуалната история и опит на детето. Не може да бъде прието, че висшият интерес на детето е обективен факт. Няма препоръчителни определения, които са приложими универсално към всяко дете и във всеки контекст. Възможни са много схващания при определянето на висшият интерес на детето. Съществуват четири взаимосвързани измерения за оценка на висшият интерес на детето: 1/изпълнението на Конвенцията за правата на детето; 2/съобразяване с гледната точка на детето; 3/цялостен подход за

оценка на висшият интерес; 4/съобразяване с краткосрочните и дългосрочните интереси на детето. В случаите когато различни права на детето влизат в конфликт помежду си, като например правото на образование и на адекватен стандарт на живот, висшият интерес на детето трябва да има ролята на междинен принцип. Може да възникнат и справедливи конкуриращи се помежду си претенции между различни групи: между родители и деца, между отделни деца и по-голяма група от деца или между дете и неговата общност или обществото, в което живее. При оценяване на висшият интерес на детето трябва да се има предвид запазване на неговото здраве и безопасност, както и правото му да поддържа редовно лични отношения и преки контакти с двамата си родители.

В глава втора "Права на детето" на Закона за закрила на детето (ЗЗДт) се съдържат разпоредби относно: право на закрила - чл. 10, закрила срещу насилие - чл. 11, закрила на личността на детето - чл. 11а, право на изразяване - чл. 12, право на информиране и консултиране - чл. 13, защита на религиозни убеждения - чл. 14, участие в процедури - чл. 15, зачитане на родителите, настойниците, попечителите и другите членове на обществото -чл. 15а, тайна на информацията, засягаща детето - чл. 16 и т.н.

В ЗЗД липсва изрична защита на правото на детето на благоденствие и социално развитие, поради това съдът намира, че следва да анализира някои разпоредби на Конвенцията на ООН за защита правата на детето.

Съгласно чл. 3, пар. 1 на Конвенцията висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. В коментара на конвенцията на комитета по правата на детето (CRC/C/GC/12 29 май 2013 г.) се посочва, че член 3, параграф 1 има за цел гарантиране на разглежданото право във всички решения и действия, отнасящи се до децата. Това означава, че първостепенно съображение за всяко действие, свързано с дете или деца, трябва да бъдат най-добрите интереси на това дете или деца. Смесът на думата „действие“ не включва само решения, но и всички актове, поведение, предложения, услуги, производства и други мерки. Бездействието, непредприемането на действия и пропуските също са „действия“ – например когато социалните служби не предприемат действия за защита на децата от неполагане на грижи или малтретиране. Всъщност всички действия, предприети от една държава, по един или друг начин засягат децата. Това не означава, че е необходимо всяко действие, предприето от държавата, да включва пълен и официален процес на оценка и определяне на най-добрите интереси на детето. Ако обаче дадено решение ще окаже съществено въздействие върху дете или деца, е уместно по-високо ниво на защита и подробни процесуални правила за съобразяване с най-добрите интереси на това дете или деца. Следователно по отношение на мерките, които не са пряко насочени към детето или децата, би било необходимо изразът „отнасящи се до“ да се изясни в светлината на обстоятелствата по всеки отделен случай, за да може да се прецени влиянието на действието върху детето или децата.

Според чл. 3, пар. 2 от Конвенцията, държавите – страни по нея се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законни настойници или на другите лица, отговорни по закон за него, и за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки. В този

смисъл, задължението на държавите надлежно да се съобразяват с най-добрите интереси на детето е комплексно и обхваща всички обществени и частни институции за социално подпомагане, съдилища, административни и законодателни органи, включващи деца или отнасящи се до тях.

Понятието за най-добрите интереси на детето е сложно и неговото съдържание трябва да се определя поотделно за всеки случай. Именно чрез тълкуване и изпълнение на член 3, пар. 1 и пар. 2 в съответствие с останалите разпоредби на Конвенцията, административните органи и съдилищата следва да изяснят понятието и да го приложат конкретно на практика. Съответно понятието за най-добрите интереси на детето е гъвкаво и приспособимо. То следва да се адаптира и определя индивидуално, според конкретното положение на съответното дете или деца, предвид индивидуалната им среда, ситуация и нужди. При индивидуални решения най-добрите интереси на детето трябва да се оценяват и определят в светлината на конкретните обстоятелства около съответното дете. За колективни решения – например от законодателя – най-добрите интереси на децата като цяло трябва да се оценяват и определят в светлината на обстоятелствата на конкретната група и/или децата като цяло. И в двата случая оценката и определянето следва да се извършват при пълно зачитане на правата, съдържащи се в Конвенцията и факултативните протоколи към нея.

Важен елемент, който трябва да се вземе под внимание, е уязвимото положение на детето, например ако то има увреждане, принадлежи към малцинствена група, ако е бежанец или търсещо убежище лице, жертва на малтретиране, живее на улицата и пр. Целта на определянето на най-добрите интереси на дете или деца в уязвимо положение следва да бъде свързана не само с пълното ползване от всички предвидени в Конвенцията права, но и с останалите норми в областта на правата на човека, отнасящи се до такива специфични ситуации, например като тези в обхвата на Конвенцията за правата на хората с увреждания, Конвенцията за статута на бежанците и др., както и без съмнение нормите на първичното и вторичното право на ЕС, регулиращи Общата европейска система в областта на убежището.

В случая задължително следва да се вземат предвид и някои от разпоредбите на вторичното право на ЕС, даващи тълкуване на понятия, имащи отношение към правото на получаване на международна закрила.

Съгласно т. 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (наричана за краткост по-надолу само Директивата), „Висшият интерес на детето“ следва да има първостепенно значение за държавите-членки при изпълнението на настоящата директива, в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. При определяне на висшия интерес на детето държавите-членки следва да обръщат особено внимание на принципа за целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост.

По силата на чл. 20, пар. 3 и пар. 5 на глава VII от Директивата, уреждащ съдържанието

на правото на международна закрила, при изпълнението на настоящата глава държавите-членки вземат предвид особеното положение на уязвимите лица, като например непълнолетни лица, непридружени непълнолетни лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители, придружени от непълнолетните си деца, жертви на трафик на хора, лица с психични разстройства и лица, които са били подложени на изтезания, изнасилване или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие. Висшият интерес на детето е първостепенно съображение за държавите-членки при изпълнението на разпоредбите на настоящата глава относно непълнолетните лица.

В разглеждания казус вземайки предвид цитираните по-горе норми от правото на ЕС и международното право, съдът намира, че могат да се направят изводи в следните насоки.

Безспорно е, че към момента на приключване на устните състезания, Х. О. А. непридружен непълнолетен.

В административната преписка се съдържа становище на дирекция „Социално подпомагане“, в което не е изразено мнение относно най-добрия интерес на детето.

Съдът намира, че в случая е безспорно, че Х. О. А. в държавата си на произход е живял при условия, които от гледна точка на спазването на европейските ценности са меко казано неприемливи. Същият не ходил никога на училище защото от пет годишен е бил принуден да работи по повече от 12 часа на ден. Не са необходими специални знания, за да се приеме, че тези преживявания най-вероятно са се отразили негативно върху психическото му състояние.

Абсолютно необоснована е мотивировката на административния орган, че висшият интерес на детето предполага то да живее със семейството си в С. или в Т..

Както беше посочено по-горе, Х. О. А. е загубил връзка с баща си преди повече от две години, като той не сочи да поддържа и връзка с майка си.

Връщането му в С. не само няма да го приобщи към семейната му среда, защото родителите му не живеят там, но би го изложило на висок риск за неговото психическо и физическо оцеляване.

Същият категорично не желае да се върне в страната си на произход и евентуалното му принудително осъществяване, ще бъде съпроводено със стрес, несигурност и страх, което би задълбочило негативните психически състояния и не би било в съответствие с неговия висш интерес.

В свое решение № 2608 от 10.03.2026 г., по административно дело № 12354/2025 г. ВАС, Шесто отделение, разглеждайки сходен казус, посочва, че следва да се съобрази, при какви условия на живот би се върнало детето в родния му град (бел. на докладчика по настоящето дело), както и тези условия дали не биха били равнозначни на нарушаване на основните му права до степен на изтезание, предвид несъответствието между специфичните потребности на детето и актуалната ситуация в страната на произход. Докато условията в тази страна може да не са толкова драстични, че да представляват основание за предоставяне на хуманитарен статут или прилагане забраната за връщане по отношение на възрастен човек, то по отношение на непълнолетно лице тези условия може да обуславят предоставянето на закрила.

В случая, Х. О. А. посочва, че около родния му град продължават сблъсъците между различни групировки и той изпитва основателен страх, от това да бъде принуден да воюва на страната на някои от тях, както се е случило с негови познати.

Изложеното мотивира съдът да приеме, че оспореното решение е в разрез с „висшия интерес“ на детето.

Както беше посочено по-горе при оценката на висшият интерес на детето, следва да се преценят в съвкупност и пълнота следните критерии: 1/изпълнението на Конвенцията за правата на детето; 2/съобразяване с гледната точка на детето; 3/цялостен подход за оценка на висшият интерес; 4/съобразяване с краткосрочните и дългосрочните интереси на детето.

При оценката на тези критерии от приоритетно значение е запазването на здравето и безопасността на детето.

Несъобразяването с тези обстоятелства представлява нарушение на материално-правни разпоредби и целта на закона – отменителни основания по чл. 146, т. 4 и т. 5 от ЗУБ.

По изложените съображения съдът намира, че оспореното решение следва да бъде отменено, а делото да се върне като преписка на председателя на ДАБ за ново разглеждане на подадената от Х. О. А. молба за предоставяне на международна закрила.

При новото разглеждане на молбата, следва да бъдат съобразени задължителните предписания на чл. 15, ал. 4, изр. 2 на Закона за закрила на детето, отново да бъде обсъден висшият интерес на детето, при съобразяване с изложените по-горе мотиви и при липса на други пречки на Х. О. А. да бъде предоставен хуманитарен статут.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, пр. 2, във връзка с чл. 173, ал. 2 от АПК, **Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав,**

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Х. О. А., гражданин на С., непридружен непълнолетен, чрез адвокат Т. Л. Решение № 12458/29.11.2024 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците при МС, с което на молбата чужденеца за предоставяне на международна закрила е отхвърлена.

ВРЪЩА делото като преписка на Председателя на ДАБ за ново произнасяне, при спазването на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.